

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Фонрабе Анатолія Васильовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзаців другого, третього, п'ятого частини четвертої, пункту 2 частини шостої статті 19, пункту 2 частини першої статті 274, абзацу першого пункту 2 частини третьої статті 389 Цивільного процесуального кодексу України

Київ
28 вересня 2023 року
№ 160-2(П)/2023

Справа № 3-136/2023(248/23)

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Лемак Василь Васильович (голова засідання),
Головатий Сергій Петрович (доповідач),
Первомайський Олег Олексійович,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Фонрабе Анатолія Васильовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзаців другого, третього, п'ятого частини четвертої, пункту 2 частини шостої статті 19, пункту 2 частини першої статті 274, абзацу першого пункту 2 частини третьої статті 389 Цивільного процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Головатого С.П. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Фонрабе Анатолій Васильович як суб'єкт права на конституційну скаргу (далі – Заявник) звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням

(вх. № 18/248 від 24 липня 2023 року) визнати абзаци другий, третій, п'ятий (за конституційною скаргою – абзаци перший, другий, четвертий) частини четвертої, пункт 2 частини шостої статті 19, пункт 2 частини першої статті 274, абзац перший пункту 2 частини третьої статті 389 Цивільного процесуального кодексу України (далі – Кодекс) такими, що не відповідають статтям 1, 3, 8, частині четвертій статті 13, статтям 21, 22, 24, 28, 43, 55, 129 Конституції України.

Згідно з абзацами другим, третім, п'ятим частини четвертої статті 19 Кодексу спрощене позовне провадження призначене для розгляду:

„1) малозначних справ;

2) справ, що виникають з трудових відносин;

<...>

4) справ незначної складності та інших справ, для яких пріоритетним є швидке вирішення справи“.

Відповідно до пункту 2 частини шостої статті 19 Кодексу для цілей Кодексу малозначними справами є „справи незначної складності, визнані судом малозначними, крім справ, які підлягають розгляду лише за правилами загального позовного провадження, та справ, ціна позову в яких перевищує двісті п'ятдесят розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб“.

Згідно з пунктом 2 частини першої статті 274 Кодексу в порядку спрощеного позовного провадження розглядають справи, „що виникають з трудових відносин“.

В абзаці першому пункту 2 частини третьої статті 389 Кодексу визначено, зокрема, що не підлягають касаційному оскарженню „судові рішення у малозначних справах та у справах з ціною позову, що не перевищує двохсот п'ятдесяти розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб“.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї документів і матеріалів впливає таке.

У жовтні 2022 року Заявник звернувся до Придніпровського районного суду міста Черкаси з позовом до Товариства з обмеженою відповідальністю „Облагрохім – Черкаси“, у якому просив «визнати формулювання наказів (№ 9 від 28 лютого 2022 року; № 47 від 29 квітня 2022 року; № 50 від 31 травня 2022 року) щодо причини відпустки за власним бажанням на підставі заяв Фонрабе А.В. неправильними, зобов'язати адміністрацію ТОВ „Облагрохім – Черкаси“ змінити формулювання причини відпусток на простій у наказах (№ 9 від 28 лютого 2022 року; № 47 від 29 квітня 2022 року; № 50 від 31 травня 2022 року); стягнути з ТОВ „Облагрохім – Черкаси“ на користь Фонрабе А.В. заробітну плату в розмірі 47 916,00 грн, а також судові витрати».

Придніпровський районний суд міста Черкаси рішенням від 26 грудня 2022 року відмовив Заявникові у задоволенні його позовних вимог, зазначивши таке: «Що стосується позовних вимог про визнання формулювань наказів №№ 9, 47, 50 неправильними та про зобов'язання відповідача змінити у цих наказах формулювання причин відпусток на простій, то як на думку суду, такий спосіб захисту прав та інтересів особи не може бути застосований. Так, враховуючи, що позивач має намір змінити формулювання наказів керівника підприємства, суд вважає, що фактично він не оспорує обставини відсутності його на роботі у березні, травні, червні, липні та серпні 2022 р., але не погоджується із підставами і причинами його відсутності, за наявності ряду розпоряджень, доповідних записок тощо про відсутність Фонрабе А.В. на роботі у певні робочі дні та часи. <...> Обраний позивачем Фонрабе А.В. спосіб захисту прав та інтересів не є належним (ефективним), оскільки задоволення таких вимог не може призвести до реального захисту або відновлення порушених трудових прав позивача, зокрема права на працю, права на відпустку, оплату праці. Відповідно, не підлягають до задоволення і похідні позовні вимоги про стягнення з ТОВ «Облагрохім – Черкаси» на користь Фонрабе А.В. заробітної плати у періоди часу: за березень, травень, червень, липень та серпень 2022 р.».

Черкаський апеляційний суд постановою від 1 березня 2023 року апеляційну скаргу Заявника залишив без задоволення, рішення Придніпровського районного суду міста Черкаси від 26 грудня 2022 року – без змін.

Колегія суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду ухвалою від 20 квітня 2023 року відмовила у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою Заявника, оскільки касаційну скаргу подано на судові рішення, які не підлягають касаційному оскарженню.

3. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним, зокрема, статтею 55 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

3.1. Заявник твердить, що, застосувавши абзаци другий, третій, п'ятий частини четвертої, пункт 2 частини шостої статті 19, пункт 2 частини першої статті 274, абзац перший пункту 2 частини третьої статті 389 Кодексу, суд касаційної інстанції „обмежив і порушив конкретне конституційне право“, яке гарантує працівникам „оскарження рішень у Касаційній інстанції“, і таке обмеження не відповідає Конституції України (є неконституційним). Також Заявник вважає, що визначене оспорюваними приписами Кодексу нормативне регулювання не узгоджується з установленими Конституцією України гарантіями права на судовий захист, зокрема щодо „забезпечення права на Касаційний перегляд справи“.

Конституційний Суд України в Рішенні від 21 липня 2021 року № 5-р(П)/2021 наголосив, що «підхід конституцієдавця до вирішення питання щодо обсягу права на оскарження судових рішень зазнав змін із набранням чинності Законом України „Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)“ від 2 червня 2016 року № 1401–VIII (далі – Закон № 1401)» (абзац другий підпункту 2.2 пункту 2 мотивувальної частини); „із набранням чинності Законом № 1401 до основних засад судочинства віднесено забезпечення права на апеляційний перегляд справи та у визначених законом випадках – на касаційне оскарження судового рішення (пункт 8 частини другої статті 129 Конституції України). Тобто за чинним конституційним правопорядком <...> в частині касаційного оскарження рішення суду обсяг права на таке оскарження змінено з права касаційного оскарження всіх рішень, крім випадків, встановлених законом, на право касаційного оскарження судового рішення лише у визначених законом випадках“ (абзац четвертий підпункту 2.2 пункту 2 мотивувальної частини); „за чинним конституційним правопорядком <...> право на касаційне оскарження судового рішення забезпечується лише в тих випадках, що їх визначив законодавець“ (абзац сьомий підпункту 2.2 пункту 2 мотивувальної частини).

Тобто Конституція України не містить такої гарантії права на судовий захист, як „забезпечення права на касаційний перегляд справи“, а також не гарантує працівникам права на касаційне оскарження усіх судових рішень.

Отже, Заявник висловив власне розуміння змісту приписів частини першої статті 55 та пункту 8 частини другої статті 129 Конституції України, яке не ґрунтується на юридичних аргументах, що не можна визнати обґрунтуванням неконституційності оспорюваних приписів Кодексу.

3.2. Заявник також просить перевірити абзаци другий, третій, п'ятий частини четвертої, пункт 2 частини шостої статті 19, пункт 2 частини першої статті 274, абзац перший пункту 2 частини третьої статті 389 Кодексу на відповідність статтям 1, 3, 8, частині четвертій статті 13,

статтям 21, 22, 24, 28, 43 Конституції України, проте конституційна скарга не містить аргументації щодо невідповідності оспорюваних приписів Кодексу зазначеним статтям Конституції України.

Заявник, неодноразово твердячи, що „справи із трудових відносин є складними і потребують збирання доказів, проведення експертиз та інше, тому недоцільно розглядати трудові справи як малозначні у спрощеному позовному провадженні“, обмежився цитуванням Конституції України, довільним відтворенням окремих фрагментів рішень Конституційного Суду України з викривленням їх дійсного змісту, а отже, не навів обґрунтування неконституційності оспорюваних приписів Кодексу.

Наведене дає підстави для висновку, що Заявник не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Фонрабе Анатолія Васильовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзаців другого, третього, п'ятого частини четвертої, пункту 2 частини шостої статті 19, пункту 2 частини першої статті 274, абзацу першого пункту 2 частини третьої статті 389 Цивільного

процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Другої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

